ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN της 26ης Ιουνίου 1986 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκε από το Tribunal de police του Martigues, Γαλλία, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ποινική δίκη κατά των διαχειριστών δύο υπεραγορών, των Darras και Tostain, οι οποίοι κατηγορούνται ότι πωλούσαν βιβλία σε τιμές χαμηλότερες από τις επιτρεπόμενες από το γαλλικό νόμο 81-766 της 10ης Αυγούστου 1981.

Κατά της αρχικής Διατάξεως περί παραπομπής, που εκδόθηκε στις 29 Μαρτίου 1984, ασκήθηκε έφεση, η έφεση όμως αυτή απορρίφθηκε και έτσι η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως εξετάζεται τώρα από το Δικαστήριο.

Τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι τα εξής:

1) Η ρύθμιση της τιμής των βιβλίων και συγκεκριμένα ο καθορισμός κατώτατης τιμής λιανικής πωλήσεως, όπως ορίζεται στο νόμο 81-766 της 10ης Αυγούστου 1981 και στο διάταγμα 82-1176 της 29ης Δεκεμβρίου 1982, αποτελεί μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς στο ενδοκοινοτικό εμπόριο;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η ρύθμιση αυτή εμπίπτει στις εξαιρέσεις που προβλέπει το άρθρο 36 της Συνθήκης της Ρώμης;

3) Αν όχι, μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει της προστασίας ορισμένων εθνικών συμφερόντων, της προστασίας π.χ. των βιβλιοπωλών, τους οποίους απειλεί ο ανταγωνισμός που συνιστούν άλλες μορφές διανομής;

4) Στην περίπτωση αυτή, τα θεσπισθέντα μέτρα είναι τα πλέον κατάλληλα για την προστασία των συμφερόντων αυτών και τα λιγότερο βλαπτικά της ελευθερίας του εμπορίου;

Ο Darras, εκπροσωπούμενος από το δικηγόρο του κατά τη σημερινή πρωινή συνεδρίαση του Δικαστηρίου, υιοθέτησε τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσε η Επιτροπή.

Η νομοθεσία στην υπό κρίση υπόθεση είναι η ίδια με εκείνη που εξέτασε το Δικαστήριο στην υπόθεση 229/83, Association des Centres distributeurs Édouard Leclerc κατά SARL « Au blé vert » (απόφαση της 10ης Ιανουαρίου 1985, « Βιβλία Leclerc », Συλλογή σ. 1)· τα περιστατικά και τα νομικά ζητήματα είναι ουσιαστικά τα ίδια. Η μόνη διαφορά, η οποία δεν είναι ουσιαστική, είναι ότι η υπό κρίση υπόθεση αναφέρεται σε ποινική και όχι σε πολιτική δίκη.

Τα μόνα ερωτήματα που ανακύπτουν αναφέρονται στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, εφόσον δεν υποβλήθηκαν εν προκειμένω ερωτήματα που αφορούν το άρθρο 3, στοιχείο στ), και το άρθρο 85. Νομίζω ότι στα ερωτήματα αυτά δόθηκε πλήρης απάντηση με τις σκέψεις 21 μέχρι 30 και το σημείο 2 του διατακτικού της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση « Βιβλία Leclerc ».

Ως προς το πρώτο ερώτημα της υπό κρίση υποθέσεως, το Δικαστήριο έκρινε, με τις σκέψεις 24 μέχρι 27 και το σημείο 2 του διατακτικού

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

της απόφασης « Βιβλία Leclerc », ότι οι εν λόγω περιορισμοί στις τιμές συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών, απαγορευόμενους από το άρθρο 30 της Συνθήκης, με την επιφύλαξη: « εκτός αν εξήχθησαν με μοναδικό σκοπό την επανεισαγωγή τους προς περιγραφή μιας τέτοιας νομοθεσίας ».

Η επιφύλαξη αυτή σχολιάστηκε από πολλούς συγγραφείς. Δεν νομίζω ότι η επιφύλαξη αυτή ανακύπτει εν προκειμένω ή ότι συνεπάγεται οποιοδήποτε σχόλιο. Υπογραμμίζω απλώς ότι η επιφύλαξη αυτή επιβεβαιώθηκε εν συνεχεία με την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 299/83, Saint-Herblain distribution κατά Syndicat des libraires de Loire-Océan που εκδόθηκε στις 11 Ιουλίου 1985 (Συλλογή σ. 2515).

Τα ερωτήματα 2 μέχρι 4 της υπό κρίση υποθέσεως καλύπτονται επίσης από τις σκέψεις 28 μέχρι 30 της απόφασης στην υπόθεση « Βιβλία Leclerc ». Η επίδικη νομοθεσία μπορεί μόνο να δικαιολογηθεί από λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 36, άρθρο το οποίο επιδέχεται στενή ερμηνεία, και όπως έκρινε το Δικαστήριο, δεν μπορεί να επεκταθεί σε στόχους που δεν επισημαίνονται σ' αυτό.

Κατά την άποψή μου, έπεται ότι συμφέροντα που περιγράφονται εν προκειμένω ως « εθνικά συμφέροντα », όπως το συμφέρον των βιβλιοπωλών που απειλούνται από τον ανταγωνισμό άλλων μορφών διανομής, δεν μπορεί να γίνει δεκτό για να δικαιολογήσει μια τέτοια εθνική νομοθεσία, καίτοι δεν βλέπω το λόγο για τον οποίο τα συμφέροντα των βιβλιοπωλών χαρακτηρίζονται στη Διάταξη περί παραπομπής ως « εθνικά συμφέροντα ».

Αν έτσι έχουν τα πράγματα, τότε η εξέταση του τέταρτου ερωτήματος παρέλκει.

Προτείνω, επομένως, στα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο να δοθούν οι εξής απαντήσεις:

1) Στο πλαίσιο μιας εθνικής νομοθεσίας, κατά την οποία η λιανική τιμή πωλήσεως των βιβλίων πρέπει να ορίζεται από τον εκδότη ή τον εισαγωγέα του βιβλίου και να επιβάλλεται σε κάθε λιανοπωλητή, συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς επί των εισαγωγών, απαγορευόμενους από το άρθρο 30 της Συνθήκης, διατάξεις:

α) κατά τις οποίες εναπόκειται στον εισαγωγέα ενός βιβλίου που είναι επιφορτισμένος να προβεί στη διατύπωση της κατά νόμο καταθέσεως αντιτύπου του εν λόγω βιβλίου, δηλαδή στον κύριο παρακαταθέτη, να ορίσει τη λιανική τιμή πωλήσεως,

β) που επιβάλλουν, για την πώληση των βιβλίων που εκδίδονται στο ίδιο το οικείο κράτος μέλος και επανεισάγονται, αφού προηγουμένως έχουν εξαχθεί σε άλλο κράτος μέλος, την τήρηση της ορισθείσας από τον εκδότη τιμής, εκτός αν αντικειμενικά στοιχεία αποδεικνύουν ότι τα εν λόγω βιβλία εξήχθησαν με μοναδικό σκοπό την επανεισαγωγή τους προς περιγραφή μιας τέτοιας νομοθεσίας.

2) Μια τέτοια εθνική νομοθεσία μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο από λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 36 της Συνθήκης.

3) Μια τέτοια εθνική νομοθεσία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από λόγους προστασίας συμφερόντων όπως αυτά των βιβλιοπωλών που απειλούνται από τον ανταγωνισμό άλλων μορφών διανομής.

Όπως έχω ήδη αναφέρει, υπό τις περιστάσεις αυτές η εξέταση του τέταρτου ερωτήματος παρέλκει.

Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε εν προκειμένω η Επιτροπή δεν αποδίδονται. Εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να αποφανθεί επί των εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στην κύρια δίκη.